



Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

982. MEDDELELSE

Udgivet af
Statens
Planteavljudvalg

73. ÅRGANG 15. APRIL 1971

Såmængde og rækkeafstand for hestebønne

Forsøg med såmængde og rækkeafstande er gennemført ved statens forsøgsstationer ved Borris, Roskilde, Rønhave og Tystofte i 1968-70 efter følgende plan:

led nr.	såmængde sp. frø/m ²	rækkeafst. cm
1	25	12
2	25	24
3	25	45
4	33	12
5	33	24
6	33	45
7	40	12
8	40	24
9	40	45
10	47	24
11	55	24

I 1968 omfattede forsøgsplanen kun led 1-9. Resultaterne herfra tydede på, at den optimale såmængde ikke var nået med 40 spirende frø pr. m². Derfor blev planen for 1969 og 1970 udvidet med 2 større såmængder, 47 og 55 spirende frø pr. m², udsået på 24 cm rækkeafstand.

Forsøgene er gennemført med 2 sorter, Kleine Thüringer, der har ret store frø, og Dr. Francks Ackerperle, der har små frø. Af hensyn til varierende frøstørrelse og spireprocent

er såmængden angivet som antal spirende frø pr. m². I tabel 1 står anført frøvægt og spireprocent for begge sorter i de 3 år.

I 1968 blev bønnerne sået i første halvdel af april. Fremspiringen var god, og vækstvilkårene må betegnes som ret ideelle. Modningen indtraf omkring midten af september.

I 1969 blev der sået lidt senere, omkring 20/4. Fremspiring og vækst i forsommeren var tilfredsstillende. Senere hæmmede tørken bønnernes udvikling og fremskyndede modningen til første uge af september.

I 1970 blev bønnerne sået sent, som gennemsnit for forsøgene den 5/5. Fremspiringen var god. Tørke i juni-juli trykkede væksten noget, men ved de 4 forsøgssteder var vækstforholdene dog nogenlunde tilfredsstillende. Fugtige vejrforhold i august-september udsatte modning og høst til hen i oktober.

Der blev gødet med rigelige mængder P og K, hvorimod kvælstofgødskning er undladt i samtlige forsøg.

En optælling af planter efter afsluttet fremspiring viste, at det opnåede plantetal gennemgående var en smule højere end det tilsigtede, hvilket vil sige, at markspiringen har været fuldt på højde med laboratoriespiringen. Resultaterne er som gennemsnit for forsøgene anført i tabel 2.

Tabel 1. Frøvægt, spireprocent

	Kleine Thüringer		Dr. Francks Ackerperle	
	frøvægt mg/frø	spirepct.	frøvægt mg/frø	spirepct.
1968	574	99	398	95
1969	524	92	330	91
1970	534	93	360	99

Tabel 2. Antal planter pr. m², gns.

Såmængde, sp. frø/m ²	25			33			40			47		55
Rækkeafstand, cm	12	24	45	12	24	45	12	24	45	24	24	
Kleine Thüringer												
12 forsøg 1968-70	26	28	27	34	35	35	41	43	43	—	—	
8 » 1969-70	26	29	26	35	37	34	39	43	42	48	57	
Dr. Francks Ackerperle												
12 forsøg 1968-70	24	26	26	34	34	34	40	41	41	—	—	
8 » 1969-70	24	26	27	34	34	35	40	41	42	51	58	

Udbytte af frø fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Frøudbytte, hkg pr. ha (15 pct. vand), gns.

Såmængde, sp. frø/m ²	12 forsøg 1968-70			8 forsøg 1969-70					
	25	33	40	25	33	40	47	55	
Kleine Thüringer									
Rækkeafstand 12 cm....	37,6	41,0	41,0						
» 24 »	40,3	41,0	41,4	38,7	39,1	39,3	39,3	40,2	
» 45 »	38,7	39,2	39,3						
LSD (95)		1,6				1,6			
Fht. for 24 cm*)	97	99	100	98	99	100	100	102	
Dr. Francks Ackerperle									
Rækkeafstand 12 cm....	31,1	35,4	35,1						
» 24 »	33,0	35,0	34,9	31,4	33,4	34,1	34,1	34,8	
» 45 »	31,7	32,9	33,7						
LSD (95)		1,9				1,4			
Fht. for 24 cm*)	95	100	100	92	98	100	100	102	

*) Udbytte efter spirede frø pr. m² = 100.

Resultaterne viser, at en såmængde på 25 spirende frø pr. m² i de fleste tilfælde har været for lille, især for den småfrøede sort. For såmængder varierende fra 33 til 55 spirende frø pr. m² har der kun været små udbytteforskelle, der tilmed reduceres, hvis såmængden fratrækkes (nettoudbytte).

Ved såmængder på 33 spirende frø pr. m² og derover har der ikke været nogen sikker forskel på udbytterne efter 12 og 24 cm rækkeafstand, hvorimod 45 cm rækkeafstand har givet 4-6 pct. lavere udbytte.

Konklusion.

Markspiringen har i de omtalte forsøg været fuldt på højde med laboratoriespiringen. Da det næppe altid vil være tilfældet i praksis, må en mindre gardering ved fastsættelse af såmængden være rimelig. En såmængde på 40 spirende frø pr. m² må derfor være passende.

Rækkeafstande på 12-24 cm bør foretrækkes, 45 cm anvendes kun i de tilfælde, hvor en renholdelse af marken ved radrensning skønnes påkrævet eller på svære jorder, hvor en løsning af jorden er ønskelig.

I tabel 4 er anført beregnede såmængder ud fra forskellige frøvægte og spireprocenter, baseret på 40 spirende frø pr. m².

Tabel 4. Såmængder af hestebønne, kg pr. ha

Spire- pct.	Frøvægt: mg pr. frø											
	300	325	350	375	400	425	450	475	500	525	550	575
100	120	130	140	150	160	170	180	190	200	210	220	230
90	133	144	155	166	177	188	200	211	222	233	244	255
80	150	163	175	188	200	213	225	238	250	263	275	288

Statens forsøgsstation,
Ledreborg Allé, 4000 Roskilde.

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlkontor, Kongevejen 79, 2800 Lyngby, postgiro 2299, tlf. (01) 84 50 57. Abonnementsprisen er for 1971 11,50 kr. årligt incl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

Trykt i 10.000 eksemplarer.